

Árta postala
plátó in num
No. 30523/1934

Szerkesztő
és kiadó:
tal: Cluj,
Baron L.

Telefon: 18-60. Előfizetési ár
Havonta 110, negyedévre 320,
évre 600, egészévre 1200 lej.
Cím: Havonta 2, negyedévre
12, egészévre 20 dollár.
Hirdetések díjazás szerint. — A
„UJ KELET” a transilvaniai és
belső zsidóság egyetlen napilapja.
Cikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

KELET

SIDÓ NAPILAP

Director-Főszere-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Bc. **Ára 5 lej**

Director responsabil-Felügyelő
tő: Jámor Ferenc. Adminisztratív
delegat si grant responsabil-Felügyelő
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-Tulajdonos: Fratinitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43, Dos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Kedd, június 6.
1939-5699. Sivan 19.
XXII. évfolyam, 123. szám.

Mégis küszöbön áll a szovjet-angol-orsz szerződés

Megegyezés készül Berlin és Tokió között

Molotov újból tárgyalt a német követvel. Daladier és Hitler vasárnapi beszédei

London, június 5. Az angol lapoknak a szovjetválaszsal kapcsolatos értesülései arra mutatnak, hogy Molotov beszédével szemben jelentős haladásnak tekinthető a moszkvai válasz a megegyezés felé vezető úton.

A hétfői angol lapok úgy vélik, hogy a tárgyalások még elhúzódhatnak néhány napig, de a három nagyhatalom közös akarata győzedelmeskedni fog és teljes megállapodás fog létrejönni, annál is inkább, miután a nagy figyelemmel tanulmányozott végleges szöveg semmilyen kétértelműséget nem fog tartalmazni.

A Times többek között a következőket írja: „Londonban általában konstruktív dokumentumnak tekintik az új szovjetválaszt, amelyet figyelemmel és baráti szellemben tanulmányoznak. Nem volna helyénvaló a túlzott derültség, ha azonban arra a három pontra gondolunk, amelyek felett tökéletes egyetértés jött létre, úgy nehéz volna elképzelni, hogy az egyezmény végleges szövegét formai nézeteltérés miatt halasszák el”.

Halifax Chamberlainnel

London, június 5. Lord Halifax külügyminiszter Londonba való visszatérése után nyomban megjelent Chamberlainnel, akivel a szovjetválasz részleteit tárgyalta meg. A mai minisztertanács Chamberlain nyilatkozni fog a folyamatban levő tárgyalásokról.

Párizsban bíznak a közeli megegyezésben

A hétfő reggeli francia lapok a legutóbbi francia-angol javaslatokra adott szovjet válaszok foglalkoznak. A Jour londoni jelentés alapján arról számol be, hogy az angol kormány külügyi bizottsága még a hétfői nap folyamán vizsgálta tárgyává tette a szovjetválaszt. London és Párizs között tényleges tanácskozások indulnak meg azon intézkedések meghatározása végett, amelyekkel sietetni kívánják a moszkvai tárgyalások menését. A Petit Parisien Londonból jelenti, hogy hivatalos körök nagy figyelemmel tanulmányozzák a szovjetválaszt. Ezek a körök változatlanul azt vallják, hogy a felmerült nézeteltérések kiküszöbölhetők. Remélik, hogy a moszkvai javaslat alapján sikerül kompromisszumhoz jutni. Ez a javaslat abban áll, hogy az angol-lengyel kölcsönös megemlékezési biztositék meghatározásait vegyék mintául Danzigra vonatkozóan. A Populaire meglepetésének ad kifejezést afelett, hogy a svédek levették a képviselőház napirendjéről az Aaland-szigetek remilitarizálásának kérdését. Ilyenformán — írja a lap — nyitva hagyták az ajtót a tárgyalások számára.

Miró tárgyalta Molotov a német követvel?

Roma, június 5. Az olasz lapok nagy cikket írnak arról, hogy Molotov és gróf Schullenburg moszkvai német nagykövet között újabb megbeszélések voltak, amelyek főleg a szovjet-német gazdasági kapcsolatok erősítésére vonatkoztak. A francia sajtó egy része a német-orsz kapcsolatoknak az eddigieknél még szorosabb tételéről ad hírt. Az olasz lapok szerint ezeket a híreket egyelőre fenntartással kell fogadni, mert nem valószínű, hogy Moszkva és Berlin között a jelen pillanatban szorosabb együttműködés jöhetne létre. Kétségtelen azonban, hogy a London által tervezett hármas egyezmény megvalósítása mind több akadályba ütközik. A heti diplomáciai tárgyalások középpontjában főleg a Balkán-kérdés fog kerülni, mert itt is vannak olyan kérdések, amelyek összefüggésben állanak London akcióival.

Vorosilov nem megy Londonba
Moszkva, június 5. Vorosilov szovjet had-

ügyi népbiztos eljuttatta választát az angol vezérkari főnöknek, aki tudvalevőleg az őszi angol hadgyakorlatokra meghívta őt. A szovjet hadügyi népbiztos renkiül szíves és udvarias formában sajnálatának adott kifejezést afelett, hogy a szovjet hadgyakorlatok miatt, amelyek egybeesnek az angol hadgyakorlatokkal, nem lehet eleget a meghívásnak, de biztosítja a vezérkari főnököt arról, hogy

katonai küldöttséggel fogja képviselteni magát.

Párizs, június 5. Párizs és London között ma megindultak a tárgyalások a szovjet ellenjavaslatával kapcsolatos új közvetítő javaslatok kidolgozására. Francia részről úgy vélekednek, hogy az új szovjet javaslat komoly akadályokat gördít a megegyezés útjába.

Daladier békeszövege

Párizs, június 5. Daladier francia miniszterelnök a radikális párt intézőbizottságának ülésén rádión is közvetített beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondotta:

— Nem adok részletes beszámolót a jelenleg folyó védekező tárgyalásokról, de remélem, hogy azok a legteljesebb siker jegyében zajlanak le. Legutóbbi beszédemben már megmondtam, hogy Európának választania kell az együttműködés és a hatalmi törekvések között. Franciaország azok közé tartozik, akik megakadályozni igyekeznek a hatalmi törekvéseket. Ellenfeleinknek több ízben tettünk együttműködési ajánlatot, de mindannyiszor visszautasításban volt részünk. Azt állítják, hogy békés törekvéseinknek bekerítési célzata van. Ez nevétes állítás, mert nem vagyunk és nem is akarunk támadók lenni. Mi nemet mondunk a hatalmi törekvéseknek, az élettérük szükségességének,

a túlhajtott világnézeti küzdelemnek és a jogtalanságnak. Igent mondunk azonban azoknak a törekvéseknek, amelyek a nemzetek függetlenségét biztosítják, amelyek a nyersanyagok igazságos elosztását célozzák, egyezőval mindannak, amely az együttműködést megvalósítani törekszik.

A francia lapok kedvezően fogadják Daladier beszédét. A Matin megállapítja, hogy Daladier világosan beszélt, úgyhogy a többieknek most választaniuk kell. A Jour azt írja, hogy Franciaország hálás Daladiernek az őszinte beszédért. Az erős és hatalmas Franciaország nem fél az igazságtól. Az Epoque szerint Franciaország kiterjeszti kezét az összes békés országokra. Ugyanakkor azonban leszögezi, hogy Franciaország azon országok közé tartozik, amelyek megfogják akadályozni, hogy Európa védtelenül maradjon az uralmi törekvésekkel szemben.

Hitler a „bekerítő” ellen

Kassel, június 5. Hitler vasárnap délelőtt repülőgépen Kassalbe érkezett, ahol részt vett a „hadseregnap” ünnepségeken. Az ünnepségen Hitler nagyobb beszédet mondott.

— Pusztán a háború kedvéért senki sem bocsátkozik harcba — mondotta többek között. — Németország legalább is ezt soha nem tette. Nem tette sem a világháború előtt, sem a világháború alatt, mert meg a harcok folyamán sem tudta, hogy miért kell küzdenie. Viszont a bekerítés akkori politikusa nagyon is jól ismerték saját céljait, amelyek a következők voltak: Megsemmisíteni a német kereskedelmet, elvenni gyarmatait, rabslóvá süllyeszteni a magas kultúrájú nemzetet stb. Sajnos, akkor voltak olyan német politikusok, akik még hittek egyes angol lapok azon közléseinek, hogy a bekerítési politikának védekező jellege van. Elhanyagolták tehát a felkészülést, mert nem vették komolyan a terveket. Ellenfeleink kísérleteikkel azóta sem hagytak fel és változatlanul kitartanak előző céljaik mellett. Most is a béke megővését hangoztatják, mint akkor és most is támadni akarnak. Ma azonban már számolhatunk azzal,

hogy Németország nem fog hinni nekik. Engem a háborús évek békebarátja tettek ugyan, de nem hiszek ennél. Sem az ígéretek, sem a fenyegetések nem hatnak rám. Ez utóbbiak a legkevésbé. De nem hatnak a vezetőik egyikére sem, mert akiről beigazolódik, hogy nem áll bátran és férfiasan a helyén, legyen bárkiről is szó, annak távoznia kell.

Német-olasz-spanyol egyezmény készül

Berlin, június 5. A Havas távirati iroda jelenti: Arra a többször elhangzott kijelentésre, hogy a tengely nyomban választolni fog egy szovjetlet létrejövő egyezmény megkötésére, politikai körök felteszik a kérdést: miből fog állani ez a válasz? Német politikai körök úgy vélik, hogy ez a válasz a tengely hatalmának és Tokió közötti kapcsolatok megerősítésére lesz. Németország valószínűleg még előbb bejelenti egy olasz-német-spanyol katonai szerződés megkötését. Berlinben mindent elkövetnek, hogy kedvező légkört teremtsenek egy ilyen szövetségnek. A spanyol tábornokok németországi fogadtatása bizonyítéka ennek a tervnek.

Uj külpolitikai kurzus készül Tokióban

Tokió, június 5. Hiranuma miniszterelnök ma kihallgatáson jelent meg a császár előtt, akit tájékoztatott a japán kormány jövőbeni külpolitikai magatartása felől. Hír szerint a kormány megadja a felhatalmazást a külügyminiszternek, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket az új japán külpolitika alkalmazására.

Hiranuma miniszterelnök tegnap harmadszor tárgyalta kormányának hadi- és tengerészeti ügyi minisztereivel, akikkel az angol-orsz megegyezés várható következményeit beszélt meg. A hármas tanács, amint beavattottak tudni vélik, végleges megállapodásra is jutott a jövőbeni teendő ellensúlyozó lépéseket illetően. A tárgyalásokról felvett jegyzőkönyveket, amint újabb közlik, még ma be-

mutatják a 92 éves Saisjosi hercegnek, akit Japánban a „haza bölcsének” tartanak és aki a kabinet legfelsőbb külpolitikai tanácsadója.

A Nisínisi azt írja, hogy Japánt az európai események elhatározó lépésre készítik. Tokió egyszer s mindenkorra le fogja szögezni a maga álláspontját, amely nem lesz keleties a biztosítékokkal kísérletezők számára. Bizonyos — fejezi be a lap —, hogy rövid időn belül hatalmas meglepetésben lesz része a világnak, mert Japán szintén az önvédelmi politika alapjaira helyezkedik és ellenez minden blokkba kényszerítő politikát, amely a nemzetek végrömlését fogja siettetni, nemcsak Európában, de az egész világon is.

Tokió, június 5. Honta volt berlini japán (Folytatása a nyolcadik oldalon.)

VILÁG TÖKRÉ

Az új német iskola

Amit a wemari köztársaság tizenöt évén át nem tudott megvalósítani: a nevelésügyet az egész birodalomra szóló egységesítést, az a nemzeti szocialista rezsimnek uralomra kerülése után alig két éven belül sikerült. Ma egész Németországban egységes iskolai rendszer van, egységes szellemben vezetett iskolákkal és egységes kontrollal.

A rendszert, a szellemet és a kontrollt egy hatalmasan kiépített szervezet, a „Reichsfachschaft” tartja a kezében. Ez a szervezet korántsem kimondottan iskolai célzatu szervezet, közigazgatási, kulturális és organizációs szerepe van, inkább a birodalmon belül, de az ő szava dönt ugyanakkor iskolakönyvek és folyóiratok felett, ez állapítja meg a különböző szellemi irányzatokról, hogy azok megfelelnek-e az arjaság követelményeinek és így tovább. Ez a szervezet három hetilapot ad ki a diákok számára, minden korosztály számára külön, amelynek előfizetése minden tanuló számára, mint nélkülözhetetlen segédkönyv kötelező. Ugyancsak kötelező a tanárok számára az ugyanezen szervezett által tanárok számára, kiadott „Deutsche Erzieher” előfizetése. A szervezet célja, mint azt annak vezetője, Wachter kijelentette:

— Német iskolát akarunk építeni és elérni azt, hogy minden iskola felett, legyen az óvoda, népiskola, középiskola, vagy egyetem, ott függjön a láthatatlan tábla: „A nemzeti szocializmus iskolája.”

Valóban az óvodától az egyetemig minden tanítványt gleichschaltolva van ma már. Semmit sem szabad tanítani, ami csak némileg is ellentétbe juthat a rendszerrel. És azért mégis megtörténik.

A rendszer tudja ezt és nem is bízik túlságosan a tanítóknak (mint ahogy az intellektuelekben és tanult munkásokban sem nagyon bízik.) De hagyjuk a nemzeti szocialista iskola-valóságáról a tényeket, magukat a nemzeti szocialista statisztikákat beszélni. Hasonlítsuk össze az 1931—32 év iskolai statisztikáit az 1937—38 iskolaév statisztikáival és tisztán fogunk látni.

1931—38 között, dacára, hogy a népiskolai hallgatók száma 232 ezerrel növekedett (Saarvidék, stb.), a tanítók száma 12 ezer fővel, az iskolatermek száma hétezerrel csökkent.

A középiskolákban: a fiúiskolákban 90 ezer tanulóval kevesebb tanul 234-gyel kevesebb iskolában, kétezerrel kevesebb tanártól. A leányiskolákban a diákok számának csökkenése kerek számban 100 ezer az iskoláké 218 és 5000 tanárral kevesebb működik, mint 1931-ben.

Még súlyosabb a helyzet a főiskolákban, ahol a hallgatószám csökkenése közel ötven százalékot tesz ki, 1938-ban 64.513 az 1931-es évfolyam 128.453 diákjával szemben. A technikai főiskoláknál pedig még ennél is tragikusabb az arány, a 27.000 technikai főiskolásból mindössze 11.000 maradt.

Ezek a számok világosan hanyatlásról, szétzúllásról beszélnek, de korántsem világítanak rá teljes fényrel a bajokra. Mert köztudomású, hogy nem csak mennyiségileg, de minőségileg talán még nagyobb a hanyatlás a német iskolákban. A kereskedelmi és ipari kamarák állandó panasza az, hogy az iskolákból kikérült munkaerő használhatatlan, silány, minden képzettséget nélkülöző, a népiskolák vizsgázottai az írás, olvasás és számolás legelemibb követelményeinek sem tesznek eleget. Az egyetemi tanárok körében szintén állandó a panasz a diákok tudatlansága és munkakedvetlensége miatt. A panaszok annyira tagadhatatlanok, hogy a nemzeti szocialista szervezetek már nyíltan tárgyalják, mint

ek
Branca
minőségéről

szívvel állapítjuk
kormányok
demars nyo-
kaptuk minden-
ését, hogy fenntar-
óhajtott békét. Ki
megelégedve afelett,
ttünk a lelkek meg-
és ki óhajthatna
ez az engesztelőde-
duljon. Nem akarjuk
információk, amelye-
s folyamán szerez-
teszik reményünket
és és humánus meg-
történelem előtti fe-
épek igazi érdekéről
ello erővel és suly-
ahhoz, hogy ráve-
ra, hogy folytassák
andó béke biztosítá-
szabadságot és nem-
tja a munkát azon
akadályok legyőzé-
és biztos megegye-
a körülmény nyitva
további megértés és

kezdődnek
kereskedelmi
szabítására
A Magyarország és
kereskedelmi szerződés
A két ország meghí-
kban tárgyalásokat
ami szerződés meg-
gyalások középpont-
megállapítása fog ál-
egállapodások a gya-
ultak keresztülvihé-

zacsora lesz
ent épületében
ség tiszteletére
A Semnaltul jelenté
John Hazlam, az al-
tagja és a Bukaresti
ció egyik vezetője, az
egyszabású diszkrét
törzskodó román kül-
mely az angol-román
részleteinek kidolgo-
racsorára meghívást
ikai és gazdasági élet

kivégezték
házaspár
osát
ntek reggel Párizsban
kín ukránjai szármá-
nyonított egy zsidó há-
boru után Lengyelor-
szágban élt, ahol kü-
gokért ülték.

a léptek
Goldberger-
unkásai
2. Péntek délben
Goldberger textilár-
A munkások 25 szá-
követelnek.
v- és Lapidadó R. T.
a Baron L. Pop 16
a: 18-60.
IMPRIMAT

enti:

Kétszáz ezer ember tüntetett

a new-yorki világkiállítás Palesztina-pavillonjának megnyitására

Herbert Lehmann, Albert Einstein, Chaim Weizmann, Emil Ludvig és Stephen Wise drámai szövegei a zsidó Palesztinaiért

"A zsidó profécia és zsidó elszántság fog győzedelmeskedni végső fokon" — mondotta Weizmann

New York, június 5. Kétszáz ezer ember részvételével nyitották meg ünnepélyes keretek között a new-yorki világkiállítás Palesztina-pavillonját. A Palesztina-pavillon megnyitására közönséget „rekord-közönség”-nek mondja az amerikai sajtó. A pavillon az Egyesült Államok ugyanolyan megüdvöztetésben részesítette, mint a szuverén nemzeteket. Diszszázad vonult ki a megnyitási ünnepségre, amelyen az összes hatóságok is képviseltették magukat. Extra-rendőrség tartotta fenn a rendet és vont köröket a hatalmas tömeg elé, amely a pavillon területére akart lépni.

Az ünnepségek május 28-án reggel kezdődtek meg és azoknak keretében Louis Lipsky, George Backer, David Pinsky a munkás-szervezet reprezentánsa és M. Epstein asszony tartottak beszédeket. Délután tartotta meg hivatalos üdvözlő beszédét Grover Whalen, a világkiállítás elnöke. Az ünnepségen dr. Solomon Goldmann, az amerikai cionista szervezet elnöke elnököl, aki héberül tartotta meg beszédét. Többek között a következőket mondotta:

— Az angol kormány csalódik, ha azt hiszi, hogy valamely politikai dokumentum erősebb lehet, mint a 137-ik zsoltár: „Száradjon el a jobboldal, ha elfelejtetek, Jeruzsálem!”

Charlett Poletti, New York állam helyettes kormányzója Herbert Lehmann kormányzó üdvözlését olvasta fel. Tragikus szerencsétlenség volna — írta üdvözlőlevelében a kormányzó — ha a zsidó történelemnek e legválságosabb és legszomorúbb órájában leállítanák, vagy korlátoznák a zsidó bevándorlást és ha az angol kormány elvetné a Palesztina-mandátumban elismert kötelezettségeket.

Einstein szövege

Albert Einstein professzor nyitotta meg hivatalosan a Palesztina-pavillont és beszédében többek között a következőket mondotta:

— Egy maroknyi embert Palesztinában bizonyos hatalmak intrikája fenyeget, melyek brutális erőszakkal akarják megsemmisíteni azokat a vívmányokat és sikereket, amelyeket kemény munkával és keserű áldozatokkal vívtak ki a zsidók. Ebben a Palesztina-pavillonban semmit sem látunk ebből a heróikus küzdelemből. Gyakorlati demonstrációja ez csupán annak, amit a produktív munka teremtett Palesztinában. Csak olyan nép tud így megnyitni a jövőt, amely megtalálta hagyományait, melyek gyökerező, belső biztonságát.

William King szenátor a következő kijelentést tette beszédében:

— Amíg a zsidók további telepítéssel és terjeszkedéssel felelnek a Fehér Könyvre, — dicső sikereik tud fogják szárnyalni és tud fogják élni a parancsuralmakat.

Weizmann üzenete

A kétszáz ezer főnyi gyülekezet ezután Weizmann Chaim hangját hallotta, akinek üzenetét Párizsból közvetítette az amerikai rádió. Sajnálatát fejezte ki afölött, hogy sürgős kötelezettségeljesítés miatt nem vehet részt személyesen a Palesztina-pavillon megnyitásán.

— Jelképes találkozása az eseményeknek — mondottan Weizmann — hogy éppen most, amikor oly kegyetlen veszélyek fenyegetik a palesztinai zsidó jogokat, a világkiállítás magas színpadán van alkalom munkáknak bemutatni, mit jelent a palesztinai zsidó mű és mit jelent maga Palesztina a zsidó nép számára. Palesztina, mint ország a zsidó történelem terméke és a legutóbbi három zsidó nemzedék konstruktív erőfeszítéseinek érdeme, hogy Palesztina újból a világtérképen szerepel.

"A zsidóké lesz a végső győzelem"

— E törekvések jövőjét most a megsemmisítés veszélye fenyegeti. Az angol kormány határozata, amely a valóságban

egyedül jelent a zsidó népnek a 22 évvel ezelőtt tett ígéret visszavonásával, súlyos és fájdalmas csapásként érte a zsidókat és számos országban sok nemzsidó lelkiismeretét is mélyen megindította. Ez a határozat azonban nem lehet történelmi ítélet. A zsidó népnek ősei országába való visszatérését nem lehet rendelettel megakadályozni. Ez a visszatérés folytatódni fog! Az ősi profécia és a ma élő zsidók eleven elhatározottsága fog győzedelmeskedni végső fokon.

— A kormány határozatát éles bírálatban részesítették az angol közvélemény vezetői. A nagy amerikai demokráciában is a zsidó ügy iránti mélyeség szimpátiát ébresztett fel. A zsidók örök hálát érznek azért az elismerésért, amelyben az Egyesült Államok köztársasága és parlamentje részesítette a palesztinai zsidó jogokat és azért a meleg érdeklődésért, melyet Amerika vezetői a palesztinai zsidó mű és zsidó harc iránt tanúsítottak. Hiszik, hogy a jövőben is részük lesz ebben a baráti érdeklődésben, a zsidó nép megváltása és megmentése azonban elsősorban maguknak a zsidóknak a műve lesz. A zsidók ma szilárdan és biztosan állanak Palesztina földjén és a jövőbeni küzdelem főhordozói azok lesznek, akik az elmúlt három esztendőben hősi ellenállást tanúsítottak a támadásokkal

NIVEA

gondoskodik róla, hogy szépen, gyorsan, egyenletesen barnuljon.

szemben, nappal az építés frontján, éjszaka az őrhelyen állva. A világ zsidó népeinek kötelessége ma: lehetővé tenni ezen emberek számára, hogy erősödjének és sok zsidót hozzanak még az országba, akik házájuk kapuján dörömbölnek, hogy ott békében dolgozhassanak és magukat megvédehessék.

Az amerikai zsidósághoz

— Miként a múlt kritikus pillanataiban, úgy most is nagy felelősség hárul az amerikai zsidókra. A többi zsidók figyelme rájuk szegődik most és azt várják tőlük, hogy a legnagyobb mértékben vegyék ki részüket a zsidó harc támogatásában és az építőmunka anyagi előmozdításában.

Emil Ludvig, a világhírű író volt a következő szöveg:

— A hatalmas angol birodalom — mondotta — amelynek zászlójáról sohasem tűnik le a nap, nem járulhat hozzá egy szerződés megszegéséhez. Az angol nép szelleme fel fog támadni minden olyan kormány ellen, amely ilyen szerződés-szegés bűnébe esik.

Dr. Stephen Wise azt mondotta, hogy a Palesztina-pavillon az amerikai zsidóság válasza az angol kormány Fehér Könyvére.

Ezután felcsendült a Hatikvah, amelyet kétszáz ezer ember énekelt a Palesztina-pavillon körül.

a szabadságíró megkezdése előtt kifüggeszteni.

A szabadságíró beosztásánál figyelembe kell venni a jogosított egyéni kívánságait is. A szabadságíró automatikusan kell megadni, tehát az esetben is, ha az illető munkás vagy alkalmazott nem kérte annak kiadását. Abban az esetben, ha a munkád nem adná ki alkalmazottjának a nyári szabadságíró, köteles szabadságírónek megfelelő fizetést kétszeresen megfizetni alkalmazottjának.

A kolozsvári Baal Mólacha kertávoató ünnepsége

Cluj, június 5. A cluji cionista iparosok „Chaluc Baal Mólacha” szervezete a Maresal Foch ucca 98. sz. alatti telken kertészetet rendezett be, hol átrétegződő és Erec Jisraélbe készülő tagjai a kertgazdálkodás összes ágjaiban kiképzést nyernek. A kert felavatása vasárnap délután ment végbe, lélekemelő ünnepség keretében és a város zsidó társadalmának nagy érdeklődése mellett.

Az ünnepség Schwartz Ignác megnyitójával vette kezdetét, aki a zsidóságnak a cionista szellem jegyében való nagy egysége megteremtését kérte.

Dr. Weinberger Mózes, a kongresszusi hitközség főbábjára lendületes beszédben a szellem és munka, a földhöz való ragaszkodásnak a zsidó hagyományokba való mély begyökereztségét méltatta. Dr. Kertész Jenő, az Árvagondozó elnöke, a Balmólacha szervezet kezdeményezését méltatta és támogatását helyezte kilátásba. Weinberger Nándor, a Keren Kajemet Lőjiszrael főtitkára, a Fehér Könyv elleni néma demonstrációt méltatta, majd rámutatott arra, hogy a zsidó ifjúság átrétegzésének régi és igazi uttörői a chalucok, akik vériükkel is megörökítették a zsidóságot és Erec Jisraél földjének egységét. Biró Andor az ortodox hitközség és a Concordia klub üdvözlését tolmácsolja, majd dr. Kaszner Rezső rámutatott arra, hogy az idősebb generáció a földhöz való visszatérésben arra az utra lép, amelyben a fiatalok jártak és járnak előtte annyi áldozatos odaadással.

Ezután dr. Hamburg József mondott mélyen szántó beszédet a cionista eszme örök érvényéről és a zsidóságnak egy nagy cionista egységben való összefogása mellett foglalt állást. Az ünnepség Kun Jenő záró szavaival ért véget.

— Súlyos szerencsétlenség a szamosfalvi vármál. Hétfőn délelőtt a szamosfalvi várnál az Irina-malom tulajdonában lévő 1106. Cluj rendszámú gépkocsi a városba jövet elütötte Besci Ioan apahidai lakos lovasszekereit. A gazdálkodó súlyos sérüléseket szenvedett. Kocsija pedig teljesen összerongálódott. A gépkocsi a szerencsétlenség után tovább hajtott és az áldozatot otthagyta, akit egy arra járó autón szállítottak be a sebészeti klinikára. A gázoló sofőrt elő fogják állítani a rendőrségen és az ügyben szigorú vizsgálat indult meg.

SELECT MOZGÓ
Holnap, szerdán premier!
Az új Törökország vajdó társadalmi problémáit tárja elénk az izgalmas fordulatokban gazdag monumentális film, a
Bosfor
A három titkai
G. W. PABST zseniális rendezésében.
Viviane Romance
a legbájosabb filmsztárral a főszerepben.

Elmaradtak az erdélyi zsidó tiltakozó gyűlések

Cluj, június 5. A kolozsvári zsidóság vasárnap délelőtti meghirdetett tiltakozó gyűlése nem volt megtartható. A kitűzött időpontban közel 3000 ember szorongott az ortodox elemi iskola udvarán, példás fegyelmezzéssel vonultak fel a cionista ifjúsági szervezetek, táblákkal, amelyeken a Jeruzsálem iránti ősi fogadalom volt olvasható és a szónoki emelvényen a zsidóság vezetői fog-

laltak helyet. Közvetlenül a gyűlés megkezdése előtt érkezett meg az értesítés, hogy felsőbb utasítás folytán a hatóságok a gyűlést megtiltották nem engedélyezhetik. Az egybegyűlést a fogadalom meghallgatása után a legteljesebb rendben szétbontották. Hasonlóképpen nem voltak megtarthatók az Erdély többi városában ugyancsak tegnapra összehívott tiltakozó gyűlések.

Menyi szabadságíró jár a munkásoknak és alkalmazottaknak?

Cluj, június 5. A munkaügyi felügyelőség, mint minden esztendőben, úgy az idén is közleményt ad ki a munkás és magánalkalmazotti céhek felkérésére és ismerteti az alkalmazottak és munkások nyári szabadságidejéről szóló rendelkezéseket. A munkaszervezőkéről szóló törvény 49, 50 és 51. paragrafusai értelmében az összes munkaadók kötelesek munkásaiknak és alkalmazottaiknak nyári szabadságírókat engedélyezni.

Az alkalmazottaknál 1—3 év után 10 nap, 3—5 évnél 14 nap és 5—10 év után 21 nap a szabadságíró.

Tíz évi szolgálat után mindkét kategóriában minden további évről 1 nap szabadság-többlet jár. A vasárnapok és törvényes ünnepnapok nem számítanak be a szabadságíróba.

A vállalat tulajdonosának változása, vagy fiktív felmondások nem érintik az alkalmazottak jogait.

A vállalatok és a munkaadók kötelesek a nyári szabadságra jogosított munkásaik és alkalmazottaik teljes névsorát összeállítani és azt a munkahelyeken legalább tíz nappal

Forgalmi-adó raktárkönyv
pénzügyigazgatóság által láttaozva, előírás szerint kapható
„CARPATII” S. A.
(volt Bernát)
papirkereskedésben, Piața Unirii 29.

6 SZÁZ BETEGET KÖRHÁZBA. Szerkesztették az első hegyi új zsidó kör-

t az első brit-milárd család feje után, az ünnepségen résztvevő palesztinai főbbi is, csodarábbi mondott.

első leánygyermekét Hadassa nőszereveztek el.

LAKEOTT PALESZTIKAI ÉJÉJÉN. Avijona, múzeum egyik helyén az első zsidó legutóbbi nyitási igyekszik, négymillió zsidó őit

AM A ZSIDÓK LEGTÖBBE. Dr. I. H. metet intézett a zsidó és alkalmazottai, zsidó hitközségi elemmel szembeni enlést és katonai kö- az üzenet — az óra. A hitközségi férfi- esége teljesíteni a. A továbbiakban az ilion zsidó csapattes-

t a kérdése, — mond- ok lelkülméretit okok- kötelezettség alóli fel- s nem nyújt támogat- e. A zsidó tan min- osabb kötelezettségé- vetetők vállain — fe- riási felelősség sulya k hozzájárulni az an- t. Hiszem, hogy meg- tat, amelyen hűsége- tős kötelezettséghez: eppel szemben!

idiek

si menekült-táborból nekült megszökött.

menekültek

GUARDIAN A MENE- Manchester Guardian angol és a többi ba- ny igyekezzenek a há- a menekültügyi kér- ltal. Ez a probléma elemnek az érlelője —

lt-telepítési kísérletek- a-tervtől sem várható kormányok ezeket a- k és nem finanszíroz- A továbbiakban a lap- zéségekre, amelyek- zárása által keletkez- mikor Közép- és Ke- rei kétségbejött emig- e alatt nyögnek.

OSÁGOK KIADTAK

EGY ZSIDÓ MENE- ment meg először, hogy- tatisás útján áttettek zsidó menekültet. A- neve Paul Strauss és- kisérték a német ha- em tett eleget a kiuta- lenében letartóztaták- ob időt töltött fogság-

alina

ALAPITVANY A HÉ- RA. A héber egyetem kapott az argentinai amely szerint az ot- pezés alapítványt tess- ara. A tanszék jellegét- tak határozatot. Az- zer fontnak felel meg-

ag eme kezdeményezé- men megtartott konte- nyelen résztvevő Alva- niszterelnök.

KÖZGAZDASÁG

Milyen román árucikkeket keres a külföld

Bucuresti, junius 5. A Külkereskedelmi Szervező és Támogató Igazgatóságához az egyes külföldi államokból a következő román árucikkekre érkeztek be érdeklődések:

Dánia: dió.

Francia: különböző mezőgazdasági termékek, textilanyagok, gépek, ezenkívül kínai cégek ajándékok képviselőit vállalk.

Svájc: butilalkohol, növényi olajok.

Franciaország: ágytoll, sonka.

Németország: lencse, viaszosvászon autók fedésére.

Olaszország: ricinusolaj, tricotajehuladékok.

Hollandia: cukorrépasepről.

Svédország: napraforgómagpogácsa, repce-pogácsa.

A fentiekkel kapcsolatos közelebbi információk a **Diracțiunea Organizării și Incurajării Exportului**-nál (Bucuresti, Calea Victoriei 100) kaphatók.

848 kg. szinaranyat szolgáltattak be a Jegybankhoz a belöldi aranybányák május harmadik hetében

A Banca Națională május 20-iki heti kimutatása szerint az aranybányák május harmadik hetében 848.06 kg szinaranyat szolgáltattak be, 130.035.815 lej értékben, amellyel az ércfedezet összege 18 milliárd 577.108.317 lejre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 381 millióval 38 milliárd 872.811.805 lejre csökkent, míg a látra szóló kötelezettségek (gírózámlák) csökkenése 333 millió lej, vagyis a bruttó bankjegyforgalom 48 millióval csökkent. A fedezeti arány 3 százalékkal 37.46 százalékra emelkedett. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 18.5 millió lej értékűvel 182.880.983 lejre csökkent. A kereskedelmi váltótárca 76 millióval, 11 milliárd 427.714.041 lejre csökkent, a

lombardhitelek 3.5 millió lejjel 3.393.364.917 lejre emelkedtek. A magángírózámlák egyenlege 367.5 millió lejjel 6 milliárd 659.029.201 lejre csökkent.

Augusztus 1-ig minden vállalat megkapja a gázálarokat alkalmazottai részére. A légi és tengerészeti miniszter hivatalos közlése szerint a gázálarogókat az alkalmazottak gázálarcait július hónapban jesszállítják, vagyis július hónapban a megrendelt gázálarokat megkaphatják a vállalatok. Augusztus 1-től kezdve a munkásbiztosító pénztár ellenőrzési, hogy van-e minden alkalmazottnak gázálarca.

A Monopolvezérgazgatóság rendelete szerint dohánytőzsdékben tilos az irószerárusítás

A Casa Autonomia a Monopolurilor vezérgazgatósága megbízásából a kolozsvári eladási osztály a következő tartalmú körlevelet intézte a dohánytőzsdék tulajdonosaihoz:

1. Tartsák naponta hosszú időn át nyitva a tőzsdéjüket, főleg vasárnap délután és este.
2. A trafik kirakata gondosan összeállított legyen és abban helyet kapjon minden áru.
3. A tőzsde tiszta legyen és az áru legyen szépen elhelyezve.
4. Nagyon figyelmesen szolgálják ki a vevőket és igen udvarias modorban.
5. A jövőben tilos dohánytőzsdékben papirkereskedési cikkeket (írópapír, toll, levélpapír stb.) árulni.

A dohánytőzsdék tulajdonosait az 5-ik pont sérelmesen érinti, mert ezzel jelentős jövedelemtől esnek el. A papirkereskedési cikkek árusítását a monopolitörvény engedélyezi. Azt, hogy az egyedárusítási vezérgazgatóság e cikkek árusítását miért tiltotta meg, egyelőre nem tudják, mert a körrendelet indokolást nem tartalmaz.

Még e hónapban megindulnak a tárgyalások a román-magyar külkereskedelmi és fizetési egyezmény meghosszabbítására. A Románia és Magyarország között fennálló kereskedelmi megállapodás június végén lejár. A két állam bizottságai között már a közeli napokban megindulnak a tárgyalások az új szerződésre vonatkozólag. A legfontosabb a kontingensek kérdése, miután az eddigi megállapodások a gyakorlatban nem voltak keresztülvihetőek. Különösen Magyarország részéről erős a kilátás az áruforgalom javulására, miután Magyarország most már lemondhat romániai fabehozatala jelentős részéről. Ennek a körülménynek azért van nagy fontossága, mert a magyar kivitel eddig a román behozatalnak csak körülbelül felét érte el, ami csökkentette a pengő iránti keresletet is.

TESTA
anonul - csillapít
**NEMI-FÁJDALMAKAT-FEJFÁJÁS
IDEGZSÁBA-FOGFÁJÁS
INFLUENZANÁL-HÜLÉSNÉL**

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52-143.59
font	662.40-672.75
palesztinai font	663.09-673.44
holland forint	75.48-76.66
svájci frank	31.95-32.48
francia frank	3.78-3.85
márka	40.50-41.50
pengő	25-27
cehkorona (hivatalos)	4.68-4.77

As exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai lonyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1540-1560
angol font, 20%-os kvóta	1400-1410
angol font, 40%-os kvóta	950-960
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	176
dollár, 30%-os szabadkvóta	305
svájci frank, 30%-os kvóta	75
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	9.50
belgas, 30%-os	58.50
zloty, 30%-os kvóta	67.60
svédkorona, 30%-os kvóta	87.60

Lebrun, Hitler szévtáviratai lasztrófája ából

kapitány, az ötö...
parancsnoka, aki...
Thetis tengeralatt...
tengernagyi hivatal...
miniszter kihallga...
nagyi hivatal taná...
nek, hogy Oram ka...
eralattjáró elsúlyed...
tárgyalják. A hajót...
tta be az építő-vál...
gy sikerül felszínre...
gett utasai hozzáta...
nak fizetni.

TIÉLET

vezet szemináriuma...
kolozsvári csoport...
rendez, melynek...
cionista alapszere...
szerda este pont...
saját helyiségében...
vezet tagjai veszne...
vezetője: Fischhoff...
György, Florential...
szeminárium any...
központ hetenként...
ki csoportoknak is...
ni, szerda este pont...
Az első est prog...
bevezető előadást...
olat a zsidóságban...
rombolásától a pre...
rész) és ing. Léwy...
(első rész). A szem...
szerda este a szé...
red.

a Fehér Könyvről...
tmári csoportjának...
dászorosztában ju...
órákor vitatest les...
éppen befolyásolja...
a Fehér Könyv?"...
ovits Aladár, tagok...
s dr Zinger Sándor...
n. Korreferens: dr...
nyilvános. Tekintet...
klődésre, a vitaest...
Voda ucca 4 szám...
en lesz.

care

onime „Fenyves“ cor...
r. Bratianu 18., sunt

ordinară,
ul propriu in ziua de...
d. m. cu următoarea

care

anonime „Helios“,
ănuși de piele, Cluj,

ordinară,
oul propriu din Str...
16 Iunie 1939., cu

Bazilay István:

Kicánduláson Palesztina fegyveres építői között

1) Az országot hófehér szalagja merészen vág neki a hegyeknek. Bátor kísérlet felkuszni erre a hegyláncra, melyen pompás, zöld erdők ringanak, az ut szélét pedig kövér fű szegélyezi. Erdélyben láttunk utoljára ilyen tájat. Alsó-Galileában halad az autónk, már elhagytuk, a hajfai ipari zónát és épp most kanyarodunk fel az émeiki országutról Nazaret felé. Boldogan szívjuk magunkba a táj képét, az ismerősségét: a sáron lapalyosságához szokott hozza a szemünk és ez most más, ez már hegyes-völgyes, szépséges tájék, magunkfajta hegyilakók számára kihangsúlyozódik az otthoniasság érzése.

A Keren Kajemet az utikalauzunk. Nyolc autóban negyvennyolc külföldi újságíró és néhány illusztris, meghívott vendég. Vélünk van Csernihovszky, dr. Bugrasov dr. Ghlikson, dr. Max Bród és felesége, Klinow, dr. Robert Weltsch, Klötzel, a zsidó világjáró riporter, az Uj Kelet olvasóinak régi ismerőse, dr. Léb Jaffe, az Émek építője, írók újságírók, főtisztviselők. A csoport első része másfélórával előttünk indult, még tíz autóval. Több, mint száz résztvevővel rendezte Keren Kajemet ezt a reprezentatív körutat az ország pár új pontjának megtekintésére.

Fegyveresen az ereci országuton

Nem egyszerű dolog manapság ilyen utra indulni. Minden sofőr derekán széles óv, az óvból kikandikál a revolver nyele. Tiberiásban vár már a Kofer Hajisuv egy páncélaútója is, mely tucat fegyveres segédrendőrt rejt magában, a biztonságunk megvédésére. A zavargások negyedik esztendeje ez, az az idő, amikor a legnagyobb építőmunka folyt az országban. Nézzük a vidéket, amerre a szem ellát, mindenütt üresek a mezők. Itt-ott pár beduin tábor, néhány arab falu... Most, hogy a Fehér Könyv körül folyik a harc, el kellene ide hozni a fölöttünk itélkező urakat: van itt hely bőven, lehetne itt még építeni...

No, de hagyjuk a politikai elmélkedést. Foglalkozunk a vidékkel. Hallatlan merészséggel építették ezeket az utakat Palesztinában. Legalább harminc fokos szögben szaladunk fel a meredeknek. És mikor bekanyarodunk a nagy kuszás után, elébünk tárul a völgy és a völgy közepén, a négy domboldalon kuszó, szépséges, megindító Nazaret. Ugy hullnak szét az uccái ebben a tölcészerű völgyben, mint tulérett rózsza szirmai. Templomok tornyai emelkednek ki a táj fölé. És velünk szemben látszik, amint az országot kiszalad a városból és felkuszik a hegyre. Az autósor közkívánatra lestoppol. Soha még ilyen isteni szepet! A hegyek egyrészen erdőkoszoru. De a természet itt pompázni akar, utmutatója akar lenni, egy furcsa, sokféle országnak. Mert a hegyek másik vége sziklás, kiszáradt. És amott egy völgy, amelyen nem terem semmi, de vele szemben egy másik, amelyen zöldel a kálász. Ahány tája és félesége van ennek az országnak, az mint összepontosult ebben a kis völgyben. Milyen boldondító szinek! (Csoda-e, hogy minden festő ezt mázolja, minden költő ezt akarja megénekelni?)

Utlevél-ellenőrzés

Lassan hajtanak az autók. Néma, kihalt az első ucca, amelybe bekanyarodunk. És aztán durván beszél a némaságba a politika: angol és arab rendőr vizsgálja felül utazási igazolványainkat. Az angol lelkiismeretesen dugja bele az orrát a papírokba. Sőt, kikotorja az igazolványokat tartókból és alaposan minden sort elolvas rajta. Fekete kollégájától fél ahánem. Mert az ott áll, bajusza alatt nem derül mosoly és mereven, ellenségesen bámulja a „jahudokat“. Természetesen minden rendben van. Haladhatunk tovább. Végig a kihalt város. Kolostorok papjai kukkantanak ki az ősi házak ablakain: mostanában ritkaság számba megy ennyi turista egyszerre a vad Galilban. Arab kölyköcske szalad elő és virágokat kínál. Nyilván megpillantotta lent-

ről az autósort és hirtelenjében összeszedte a virágjait. Senki sem vesz tőle, nem politikából, hanem valószínűleg csak azért, mert az autó száguld és közben nem lehet vásárolni.

Már fennjárnak a másik hegyen, mely ugy emelkedik Nazaret fölött, mintha megakarná védeni az idők viszontagságaitól. Öreg, vulkánalaku hegy, védi Nazaret öreg uccáit. Milyen mély dolog ez itt! Négyezer év!

Ennek a vidéknek a diszharmonója hat minden bizonnyal a lakóira is. Mikor élt nyugalomba ennek a kis, szerencsétlen országnak a népe?

Nazaret fölött egy kanyar mögül nagyobb arab faluhoz érkezünk. Az „ellenesség“ nézdelődik. Az arab falu házai szürkék, köből építettek. A hegyek patinája vona be őket. Mintha a földből nőttek volna ki. Ellenségesek, de szépek. Ilyenek voltak kétezzer év előtt a zsidók házai és ilyenek lesznek kétezzer év múlva azok a sablonházak is, amelyeket most építünk az ország minden sarkán...

Tiberiás fölött

Magasban vagyunk, úgy ötszáz méterrel a tenger színe fölött. Hűvös, kellemes szellő járja be a hegyeket. De most alattuk kanyarog a végtelen hosszúnak látszó szerpentin ut. Lefelé haladnak az autók, csak éppen meg kell engedni egy csöppet a fékét és szalad az magától. A hűvös szellő átalakul nedvs, meleg fuvalattá. Eddig nyugatról kaptuk a szelet, most pedig keletről érkezik, a transzjordániai puszták felől. És amint elkanyarodunk a szerpentinutól, valahogyan kettéválnak a hegyek.

A hegyek kettéválnak és előtárul egy nagy völgy. A völgy világosan, zölden mosolyog fel ránk. És hatalmas, kék pont ragyog a közepén. Mint mosolygó női arcon a kacagó, mély, kék szemek.

— A Kineret!

Két utas kiált így fel. Igen, ez itt a Kineret. Amint az autók szédítő iramban száguldanak lefelé, növekszik, egyre növekszik. Körülötte a narancsleget viritanak. Apró, zöld oázisokban, fehér házak. Ezek mind zsidó kolóniák. Amott kis patakocska csurog ki a tóból. Nem is patakocska az. A Jordán. A tuloldal vad, kopár hegyeket látunk és egy fekete pontot az

egyik hegy közepén. Érezzük a meleg szellőt, amit a Kineret küld felénk idvözletül. Azt üzeni, hogy ó jóval mélyebben fekszik, mint a tenger. Ez itt 250 méter a tenger színe alatt. Ezért árasztja ki magából ezt a forró, nedves levegőt.

Pár ház tűnik fel előttünk. Az autók lestoppolnak.

Ez itt Tiberiás.

A halott város

Négyen maradtunk Tiberiásban. A többi negyvennégy résztvevő Szafednek vág neki, páncélautók kíséretében. A négytagú társaságnak másnap reggelig kell várnia, míg a többiek visszatérnek ide és együtt folytatjuk utunkat dél felé. Déli két óra. A Hanne-panzióban helyezkedünk el urasan. A szobánk erkélyéről ugy tűnik fel a Kineret, mintha fejest lehetne ugrani bele. Holott jó pár kilométert kellene gyalogni, míg oda érkezhetünk. De ez csalóka palesztinai levegő játszik az emberrel. Úgy szólván hívogat a felesugrásra.

Kirjat Samuelnek hívják Tiberiásnak ezt a városrészt. A zsidó lakosságának mintegy a fele lakik itt, szép villákban, bérházakban. Dus, tropikus növényzet és május közepén, 30-32 fok árnyékban. Lenn a hőség még nagyobb. Az ott az óváros, a történelmi Tiberiás, amelyben vegyesen élnek arabok és zsidók. A város 10 ezer lakosa közül csak 3000 arab. De közéjük férköztek a sziriai és transzjordániai terroriszták. Négy hónappal előtt kijátszották az örök éberségét és tömegmészárlást rendeztek itt. Az arab „szabadságmozgalom“ nagyobb dicsőségére meggyilkoltak 20 gyereket. Azóta kihalt, csöndes a város. Kirjat Samuelben még van élet és mozgás. De 11 órákor este itt is „ocer“, titalom kezdődik. Senki sem léphet az uccára. Az óvárosban már hat órákor haza kell mennie mindenkinek. Hat órától kezdve halott a város.

Mindezt ebéd közben meséli el a vendég-lős és csinos kislánya. Azt is elmondják nekünk, hogy e négy hónap óta ebben a városban igen kevés ember keresi meg a kenyereit.

— Ma reggel is megbeséltetek egy zsidót — panaszozik — bizonyára újra meg fogják szigorítani az ocert...
(Folytatjuk.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

nagykötet egy nacionalista gyűlésen beszé- det mondott, sürgetve a japán-német-olasz katonai szövetség mielőbbi megkötését. Kijelentette, hogy Japánban jelentős csoportok vannak, amelyek egy szovjetellenes akcióra kívánják ezt a megengedést, de ellene vannak egy Anglia és Egyesült Államok ellen is szóló megengedésnek. Ő azonban ezeket a fenntartásokat nem tudja elfogadni, hanem Berlin, Róma és Tokió minél szorosabb összefogását kívánja minden eshetőségre. Az összefogás éle kizárólag a szovjet ellen irányulna.

Nagyfontosságu határozatokat hozott a japán császár

Tokió, június 5. A Domei távirati iroda jelent, hogy Hiranuma báró japán miniszterelnök jelentése alapján a császár nagyfontosságu határozatokat hozott Japán európai politikájára vonatkozólag. A hozandó intézkedéseket, amelyeket Japán külpolitikájának keretén belül fogantatosítanak, ma reggel Hiranuma miniszterelnök, Itagaki tábornok hadügyminiszterrel és Jonay tengernagy tengerészeti miniszterrel Arita külügyminiszterrel és Sihivata pénzügyminiszterrel folytatott tanácskozásán szögezték le. Hír szerint Arita külügyminiszter a közeljövőben nyilvánosságra hozza azokat az intézkedéseket, amelyeket a mai tanácskozáson határoztak el. A tanácskozás befejezése után Itagaki hadügyminiszter a császári palotába ment, ahol a katonai helyzetről tett jelentést a császárnak.

Konoye herceg tárcánélküli miniszter ma meglátogatta Sajoni herceget, a „Genro” nemzedék egyetlen élő tagját, aki a vének tanácsához tartozik és ismertette előtte az általános politikai helyzetet.

A tuniszi olasz antifasiszták készek a demokratikus hatalmak mellett harcolni

Tunisz, június 5. A Havas távirati iroda jelenti: A tuniszi olasz antifasiszta pártok határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kijelentik, hogy tagjaik készek fegyverrel harcolni háboru esetén a demokratikus hatalmak mellett, amelyek a barbárizmustól mentik meg Európát. A határozati javaslat átadásával egy küldöttséget bíztak meg és ugyanakkor arra kérték a francia protektorátus hatóságait, hogy háboru esetén Garibaldi-légiót alakíthassanak a francia vezérkar irányítása mellett.

A pápa békejegyüket intéz a hatalmakhoz

London, június 5. A Daily Mail római jelentése szerint a pápa jegyzéket fog intézni Franciaországhoz, Angliához, Lengyelországhoz, Németországhoz és Olaszországhoz. A jegyzékek szövege nem lesz azonos. A pápa felhívja abban az öt nagyhatalom kormányait, hogy tanúsítsanak megértést az őket érdeklő kérdésekben.

Lengyelország nem mond le Pomerániáról

Varsó, június 5. Kwiatkowszky lengyel miniszterelnök-helyettes nagyobb beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Lengyelország számára egyetlen út vezet a tenger felé és ez Lengyel-Pomeránia. Erről lemondani nem lehet. A kormány tehát éberrel figyel és visszautasít minden olyan kísérletet, amely ezt a lehetőséget megszüntetni akarná.

— Lengyelország — mondotta — békét akar és más követeléseit nincsenek a tengert illetően. Nem szándékoskodik jogait senkinek csorbítani, de azért odakiáltja a világnak, hogy aki háborút akar, csak jöjjön, mert nem fogja kénytelenül találni a lengyel birodalmat. Hogy a háboru miként fog végződni, azt azonban megjósolni senki sem tudja.

Német politikusok vendégjárása Budapesten

Budapest, június 5. Teleki Pál miniszterelnök meghívására hétfőn Budapestre érkezett dr. Wilhelm Frick birodalmi belügyminiszter, Budner államtitkár és Bomhard, a karhatalmi szolgálat vezetője.

Kereskedelmi egyezményt kötött Pál herceg a német kormányval

Berlinből Bukarestbe utazik a jugoszláv régensherceg

Parizs, június 5. Pál jugoszláv régensherceg berlin tartózkodása alatt, hír szerint megkötötte az új jugoszláv-német kereskedelmi szerződést, amelynek pontjai a következők:

1. A dinár és a márka közötti valutáris kérdések rendezése.
2. A jugoszláv Nemzeti Bank kivitelei politikájának kedvező irányban való megváltoztatása.

3. A román-német gazdasági szerződésnek megfelelő szorosabb gazdasági együttműködés.
4. Végül bizottság alakítása a szerződés gyakorlati végrehajtására.

Pál kormányzó-herceg Berlinből Bucurestibe utazik, majd a hónap végén Londonba látogat el.

Gayda tábornok németellenes puccsot készített elő

Prága, június 5. Franck birodalmi államtitkár Budweisban, a német-cseh együttműködés lehetőségeiről tartott beszédet. Franck azt hangoztatta, hogy a német kormány kész a cseheket a német birodalom áldásában részesíteni, de nem azokat, akik ma is a bencsi rendszer hívei, sőt titokban Benessel is tartanak.

Azokról van szó, akik Csehszlovákia viszályaitára törekednek és akik külföldön cseh légiókat alakítanak. Ha a suttogó propagandát és a Németország ellen irányuló maffiát nem szüntetik be, úgy figyelmeztetünk mindenkit, hogy ha elcsipjük a tetseket, sem Krejcsy, sem pedig Prhála ur nem segít rajtuk.

A cseh kormánynak azt ajánlja Franck államtitkár hogy világosítsa fel a népeket és nevelje azt úgy, hogy békésen tudjon együttműködni a német néppel. Beszéde végén Franck államtitkár óva intett mindenkit attól, hogy aknamunkát folytasson.

Parizs, június 5. A Figaro értesülése szerint Gayda, a cseh fasiszták vezére, a mult hónapban németellenes támadást akart megszervezni, amelyről Neurath báró, Cseh- és Morvaország protektora idejében tudomást szerzett és katonai intézkedésekkel akadályozta meg a terv keresztülvitelét. A Figaro értesülése szerint Gayda letartóztatása ezzel áll összefüggésben.

Tizenötezer lej havi fizetést kapnak az új honatyák

A hűségüket megtagadó képviselők és szenátorok elvesztik mandátumukat

Bucuresti, június 5. A képviselőház épületének rendbehozatala ma megkezdődött, hogy a június 7-iki ünnepélyes megnyitó ülést ünnepi keretek között tarthassák meg. A hosszú télenesség miatt a butorokra és berendezési tárgyakra rakódott port eltávolították, a berendezést kifényezték és az üléstermet Károly király öfelsége, valamint Mihály vajda fényképével, az ország és a Nemzeti Ujjászületési Front címerével díszítették fel.

A Hivatalos Lap mai számában rendelet-törvényt közöl, amely a parlament tagjai részére havi 15 ezer lej fizetést állapít meg. Az előző parlament tagjai — mint emlékeztetés — havi 6000 lej fizetést és ezer lej napidíjat kaptak.

A parlament földesgazda tagjai parasztruhában jelennek meg az ülésen, mellükön a Nemzeti Ujjászületési Front címerével.

Egy másik rendelet törvény a képviselők és szenátorok kötelező eskütételéről intézkedik. Az alkotmány értelmében a honatyák csak ezen eskü letétele után gyakorolhatják mandátumukat. Az új parlamentben a képviselők mandátuma 6, a szenátoroké 9 évre szól, de ez utóbbiak egyharmadát három év után sorshuzással kicserélik, új választást írva ki a megüresedő mandátumokra. A törvény értelmében az a képviselő, szenátor, vagy jogszertint szenátor, aki az eskü letételét megtagadja, vagy fenntartással él az eskü szövegét illetően, elveszti mandátumát. Az esküszöveg a következő:

„Hűséget esküszöm Károly király öfelségének.

Esküszöm, hogy meg fogom őrizni az ország alkotmányát és törvényeit, hogy fenntartom a nemzeti egységet és megvédem Románia területi épségét.”

A képviselőknek és szenátoroknak az első ülésen, a trónbeszéd elhangzása előtt kell letenniük az esküt. Azok, akik ezen az ülésen nem vennének részt, vagy akiket utólag választanak meg vagy neveznek ki, az első ülésen teszik le az esküt, amelyen résztvesznek. Mindenesetre tartoznak a képviselők, szenátorok és jogszertint szenátorok a parlament összehívásától számított egy hónapon belül letenni az esküt.

„Hiszünk a békében, amelyet becsülettel akarunk megőrizni”

Titeanu sajtóminiszter és Rascinski gróf lengyel nagykövet beszédei a román-lengyel sajtószövetség értekezletén

Bucuresti, június 5. A kereskedelmi és iparkamara disztermében ma délelőtt 11 óra körül nyitották meg a román-lengyel sajtószövetség értekezletét, amelyen résztvett Eugen Titeanu sajtóügyi alminiszter, Roger Racinszki gróf, lengyel követ, Wysel Sciezynski, a lengyel nemzeti bizottság elnöke, Lugosianu, a román nemzeti bizottság elnöke és mások.

Az ülést Titeanu sajtó- és propagandaügyi alminiszter nyitotta meg.

— Ma éppugy, mint a multban — mondotta —, arra törekedünk, hogy a két or-

szág kölcsönösen megismerje egymást, amelyeket minden egyesíthet, de semmi nem választhat el egymástól. A mi vezetőink többször is kifejezésre juttatták ezt a gondolatot, amelynek visszhangja erős nyomott hagyott közvéleményünkben. Mosciski professzor, köztársasági elnök, Rydz Smigly marsall, Beck külügyminiszter Romániában tett látogatásai egyrészt, másrészt az a felejtethetlen fogadtatás, amelyben Lengyelországban részesítették II. Károly királyt és Mihály vajdát, szimbólikus kifejezései azon közös óhajunknak, hogy együttműködjünk a

béke megszervezésére és megvédésére. Mi ugyanis hiszünk a békében, abban a békében, amelyet becsülettel akarunk megőrizni és amely nélkül nem létezik civilizáció és haladás. A román és lengyel sajtónak ismét fel kell vennie az aktív munkát. A bizottságok tagjait pedig kifejezetten arra kérem, hogy gyakorlati megoldásokat határozzanak el újságírói és szellemi kapcsolataink fejlesztése érdekében.

Racinszki gróf bucaresti lengyel nagykövet szólt fel ezután és többek között a következőket mondotta:

— Lengyelország és Románia — bármit is beszéljenek az Európában most uralkodó bizonytalanságról — megőrzik megrendíthetetlen hitüket a jövő iránt. Mindkettőnk a nemzeteink életerejéből fakadó egészséges optimizmus hatja át. A követ hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a két nép szorosan együttműködjék a békéért és Lengyelország és Románia boldogulásáért.

Wysel ezredes és Ion Lugosianu beszéltek ezután. Este bankett volt a Capsa étteremben.

Bíróság elé kerül a Thetis katasztrófája

Tiltakozó gyűlést tartottak a „Thetis” áldozatainak hozzátartozói

LONDON, június 5. A Thetis tengeralattjáró katasztrófájának ügye bíróság elé került, amely Portsmouthban ül össze, hogy megállapítsa, kit terhel a felelősség 98 emberélet pusztulásáért. A bíróság tárgyalása titkos lesz.

London, június 5. Birkenheadban a Thetis áldozatai hozzátartozóinak lakóhelyén tiltakozó gyűlést tartottak, amelynek keretében Poland városi tanácsos élesen támadta a tengernagyit hivatalt, amelynek elavult burokratizmusa miatt későn kezdtek meg a mentési munkálatokat.

A Thetis katasztrófáját többek között az okozta, hogy a hajónaszád torpedókilövő nyílásán keresztül, amelyet elfelejtettek bezárni, víz tolt be. A tiltakozó gyűlésen hangoztatták egyben, hogy addig kellett volna kísérletet tenni a hajó utasainak megmentésére, amíg a naszád fara kiállt vízből.

Rövidesen újra megkezdik működését a Banca Marmorosch

Bucuresti, június 5. A Marmorosch Bank legutóbbi közgyűlésén elhatározták az intézeti alapszabályainak módosítását. Az alapított 125 millió lejben állapították meg, amely 250 ezer darab 500 lejes részvényből áll. A bank rövidesen ismét megkezdte tevékenységét. A kényszerűség ideje alatt a bank négymilliárd lejnyi kötelezettségének mintegy 90 százalékát teljesítette. A bank gabonakereskedelmi vállalatot is készült létesíteni.

Egy fiatal váradi mérnök tragikus öngyilkossága

Oradea, június 5. A város társadalmi életének szomorú szenzációja van. Vasárnap délután felakasztotta magát és meghalt dr. Velwarth Imre mérnök, az ismert sportember, a város társadalmának közszereplője álló figurája. A fiatal mérnök egy évvel ezelőtt házasodott. Feleségén, Jahzell Micin, tehetségének ötödik hónapjában műtét beavatkozást hajtottak végre, amelybe belehalt. Velwarth dr. buskomorra vált és néhány nappal ezelőtt negyven lumenált vett be, de az idejében alkalmazott gycmormosás megmentette az életnek. Vasárnap este 8 órakor apja rosszat sejtve, felkereste Vlahuța uccai lakásán, ahol holtan találta meg.

Német-lelt és német-eszt megnemlámadási szerződés

BERLIN, június 5. Beavatott német körök szerint a jövő hét szerdáján kerül sor a német-lelt megnemlámadási szerződés aláírására. Ecéből a két külügyminiszter Berlinbe utazik.

Telefon: 18-60.
Laponta 110, négy
re 60%.

Ma

Az egész

Bucuresti, június 5. Rendkívül ünnepélyes végbe az új parlamenti sa. Délelőtt tíz órakorban istentisztelet metropolita, helyettes istentiszteleten részt szes tagjai, valamint katonai hatóságok let után a képv. Nemzeti Ujjászületés az ülésterembe von uralkodó valamint az és területi integritás

Délben 12 órakor Mihály vajda jelenléte teremben és felolvas elé nagy érdeklődéssel beszéd ismertetni tendő történetét, nyugalma, rendje és erőfeszítéseket, majd külpolitikai vonalát. Délután a képviselőn ülést tartanak, mandátumok igazolás viselők és szenátorok fogják méltatni a re jelentőségét.

Öfelsége királyi tárcánélküli miniszter, amely az alkotmány nyi törvény hetedik dely a következőket: zem ki 9 évi időtart G. G. Mircnescu és koronatanácsosok, a zül G. Manu és N. D. Gusti, N. Vasilescu, Stefanescu H. Rusescu tábornokok, Braescu, a NUF leg Lucian Blaga, Mirc Gr. Duca, I. D. Ene dr. Hans Hedrich, N Istrate Micescu, D. teanu, Al. Romano, Vlad, Helmuth Wolf, selőből: Titus Cerca Fritz Konnerth, Szás cof, az ipar és ker zül Gr. Alexandrescu Schill, Gr. C. Zamfir halkozásuakból: Gh. Staracea volt minis irodalom képviselőib biceanu lelkes, Ion Corteanu, Horia Hupei, R. Racoviță, M. Scupiewski, a zene ből: Tiberiu Bredice Gheorghescu, I. Jale ügyi és tengerészec bescu, Sebastian Andrei Popoviciu, képviselőiben: Gh. Macavei canonok, P és dr. Varga Béla u ifjúságnevelés képv I. Manolescu táborn Oiteanu tábornok Sidorovici. E szerin részére biztosított k szenátorból 71-et m zésekről az érdekelly amán táviratilag

Bucuresti, június 5. ségek már tegnap területén kezdtük tika napját ünnepe zászólódszba öltözött felvonulása követte. Bucuresstiben Ké Mihály vajda jelen annak 9-ik évfor királyt hozó repülő földre szállt. A ko